

III.
Ministerstvo financí
Č. j.: MF-32 319/2017/69

METODICKÝ POKYN

UPRAVUJÍCÍ HLÁŠENÍ NESROVNALOSTÍ EVROPSKÉMU ÚŘADU PRO BOJ PROTI PODVODŮM

listopad 2018

OBSAH

PŘEHLED PROVEDENÝCH ZMĚN	3
ZÁVAZNOST A ÚČINNOST	4
1. ÚVOD.....	5
2. NESROVNALOST A SOUVISEJÍCÍ POJMY	6
2.1 Pojem nesrovnalost v legislativě EU a ČR	6
2.2 Pojmové znaky nesrovnalosti	7
2.3 Pojem podvod v legislativě EU a ČR	7
3. HLÁŠENÍ NESROVNALOSTÍ	9
3.1 Definice prvotního odhalení ve správním nebo soudním řízení.....	9
3.2 Výjimky z ohlašovací povinnosti úřadu OLAF	9
3.3 Typy hlášení nesrovnalostí	10
3.3.1 Úvodní hlášení	10
3.3.2 Aktualizovaná hlášení (zprávy o následných krocích)	10
3.4 Nastavení systému hlášení nesrovnalostí v České republice	11
3.4.1 Národní úroveň hlášení nesrovnalostí	11
3.4.2 Vnější úroveň hlášení nesrovnalostí	11
3.4.3 Role Nejvyššího státního zastupitelství	13
4. SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA	14
4.1 Platební agentura – Státní zemědělský intervenční fond	14
4.2 Oddělení Zvláštní orgán	14
5. NOVÉ FONDY V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2014 – 2020.....	15
6. OHLAŠOVACÍ POVINNOST DLE PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ ČR .	15
7. INFORMAČNÍ SYSTÉM IMS	16

PŘEHLED PROVEDENÝCH ZMĚN

Verze	Kapitola	Popis změny/doplnění	Datum účinnosti
1	Celý dokument	Vytvoření nového dokumentu	1. 7. 2014
2	Celý text	Přestrukturování dokumentu, uvedení do souladu s aktuálními legislativními změnami a stavem implementace fondů EU v ČR	1. 11. 2018

ZÁVAZNOST A ÚČINNOST

Ministerstvo financí (dále jen „MF“) vydává „Metodický pokyn upravující hlášení nesrovnalostí Evropskému úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) – dále jen „Metodický pokyn“, který je závazný pro všechny subjekty zapojené do národní a vnější úrovně hlášení nesrovnalostí.

Tento Metodický pokyn schválila vláda České republiky (dále jen „ČR“) svým usnesením č. 590 ze dne 19. září 2018.

Metodický pokyn bude aktualizován dle potřeby. V mezidobí provádění aktualizace budou v urgentních případech vydávána metodická stanoviska ministra financí, která jsou pro subjekty implementační struktury rovněž závazná.

MF zajistí při prvním vydání a veškerých následných aktualizacích tohoto metodického pokynu jeho zveřejnění na svých webových stránkách a rovněž na webových stránkách MMR a zároveň bude informovat o jeho vydání/aktualizaci subjekty zapojené do národní a vnější úrovně hlášení nesrovnalostí.

Ministr financí je pověřen po předchozím projednání s příslušnými řídicími orgány upravovat Metodický pokyn podle vývoje právních předpisů EU, národní legislativy a v závislosti na případných změnách v organizační struktuře subjektů zúčastněných na implementaci finančních prostředků EU a o aktuálním znění Metodického pokynu tyto orgány informovat.

Tento Metodický pokyn nabývá účinnosti 1. dne měsíce, který následuje po měsíci, kdy byl schválen vládou ČR, resp. v souladu s harmonogramem JMP. Pokud ke schválení vládou dojde dříve než je určené datum dle JMP, považuje se za datum účinnosti druhé jmenované.

1. ÚVOD

Tento Metodický pokyn se detailněji věnuje problematice hlášení nesrovnalostí (resp. opodstatněných podezření na nesrovnalost) na vnější úrovni. Jedná se o podezření/nesrovnalosti identifikované v rámci implementace ESI fondů, fondů SZP, jimiž se rozumí Evropský zemědělský záruční fond (dále jen „EZZF“) a EZFRV, a dále Fondu evropské pomoci nejchudším osobám (dále jen „FEAD“), Azylového, migračního a integračního fondu (dále jen „AMIF“) a Fondu pro vnitřní bezpečnost (dále jen „FVB“).

Hlášení nesrovnalostí je základní povinností všech členských států a je jedním z kroků protipodvodného cyklu sestávajícího z prevence, odhalování, šetření, vymáhání a nápravy. Za splnění určitých podmínek je podáváno úřadu OLAF formou pravidelných zpráv jak o prvotně identifikovaných nesrovnalostech, tak o vývoji v šetření již dříve nahlášených nesrovnalostí. Základní podmínky pro hlášení nesrovnalostí v oblasti poskytování finanční pomoci z fondů EU upravuje nařízení č. 1303/2013 pro ESIF (doplněno nařízením č. 2015/1970), nařízení č. 1306/2013 pro SZP (doplněno nařízením č. 2015/1971), nařízení č. 223/2014 pro FEAD (doplněno nařízením č. 2015/1972) a nařízení č. 514/2014 pro AMIF a FVB (doplněno nařízením č. 2015/1973). Lhůty a formát pro hlášení nesrovnalostí udávají k jednotlivým fondům prováděcí nařízení č. 2015/1974, č. 2015/1975, č. 2015/1976 a č. 2015/1977.

Tuto problematiku řešil v minulosti Pokyn MF-CHJ č. 12 upravující metodiku hlášení nesrovnalostí při implementaci SF, FS, Evropského rybářského fondu a v rámci financování SZP úřadu OLAF. Současný Metodický pokyn vychází z výše uvedených předpisů a z předpisů na národní úrovni a pokrývá jak minulé, tak stávající programové období¹.

Zkratky jsou uvedeny v Příloze č. 25 – Seznam zkratek Metodiky řízení programů a definice používaných pojmů jsou podrobněji vysvětleny v Příloze č. 2 – Slovníček pojmů užívaných v prostředí ESI fondů Metodiky řízení programů. Tyto dokumenty jsou ke stažení na stránkách www.dotaceEU.cz jako součást Jednotného metodického prostředí.

Problematika ochrany finančních zájmů EU je upravena v dokumentu Národní strategie na ochranu finančních zájmů EU, jež byla schválena usnesením vlády č. 535/2008 ze dne 14. května 2008. Tento dokument byl pro programové období 2014 - 2020 aktualizován s platností od 1. září 2017.

Předkládaný metodický pokyn nebude mít žádný dopad na státní rozpočet.

Materiál nemá dopad na rovnost mužů a žen a není v rozporu s předpisy EU.

¹ Analogicky se pokyn vztahuje k Metodice finančních toků a kontroly programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů, Fondu soudržnosti a Evropského rybářského fondu na programové období 2007 – 2013 a příslušné fondy a na monitorovací systém MSC2007. Další specifika pro technické hlášení nesrovnalostí jsou uvedena v materiálu Uživatelská příručka pro vyplňování hlášení nesrovnalostí Evropskému úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) v Informačním systému IMS5.

2. NESROVNALOST A SOUVISEJÍCÍ POJMY

Nesrovnalosti a podvodná jednání musí být identifikovány, hlášeny a analyzovány zejména proto, že:

- poškozují nebo ohrožují finanční zájmy EU,
- poškozují nebo ohrožují národní finanční zájmy,
- mohou upozornit na existující nebo hrozící větší národní nebo mezinárodní podvody nebo na jejich trendy.

2.1 Pojem nesrovnalost v legislativě EU a ČR

Vymezení pojmu nesrovnalost je pro oblast ESIF obsaženo v čl. 2, bod 36 nařízení č. 1303/2013:

„Nesrovnalostí“ se rozumí jakékoli porušení ustanovení unijního nebo vnitrostátního právního předpisu týkajícího se jeho uplatňování, které vyplývá z jednání nebo opomenutí hospodářského subjektu² zapojeného do provádění fondů ESI, a v důsledku jehož je nebo by mohl být poškozen rozpočet Unie tím, že by byl z rozpočtu Unie uhrazen neoprávněný výdaj.

Pro oblast FEAD se dle čl. 3, bod 16 nařízení č. 223/2014 „nesrovnalostí“ rozumí:

Jakékoli porušení unijního právního předpisu nebo vnitrostátního právního předpisu týkajícího se jeho uplatňování, které vyplývá z jednání nebo opomenutí hospodářského subjektu zapojeného do provádění fondu a v jehož důsledku je nebo by mohl být poškozen rozpočet Unie tím, že by z něj byl uhrazen neoprávněný výdaj.

Pro oblast SZP je definován pojem „nesrovnalost“ v čl. 2 jako „nesrovnalost ve smyslu čl. 1 odst. 2 nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95“, kde je pojem nesrovnalosti vymezen takto:

„Nesrovnalostí“ se rozumí jakékoli porušení právního předpisu Společenství vyplývající z jednání nebo opomenutí hospodářského subjektu, v důsledku kterého je nebo by mohl být poškozen souhrnný rozpočet Společenství nebo rozpočty Společenstvím spravované, a to buď snížením nebo ztrátou příjmů z vlastních zdrojů vybíraných přímo ve prospěch Společenství, nebo formou neoprávněného výdaje.

Nařízení č. 514/2014 pro AMIF a FVB definici nesrovnalosti jako takové neobsahuje, nicméně ze souvislosti (poznámka k čl. 5, bod 8) lze dovodit, že nesrovnalost je chápána ve smyslu výše uvedené definice v čl. 1 odst. 2 nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95.

Definice nesrovnalosti je přenesena do právního prostředí ČR v metodikách upravujících implementaci finančních prostředků z jednotlivých fondů.

² Hospodářským subjektem se rozumí jakákoli fyzická či právnická osoba a ostatní subjekty, které se podílejí na provádění pomoci z fondů EU, s výjimkou členského státu při výkonu veřejných pravomocí.

2.2 Pojmové znaky nesrovnalosti

1. Porušení komunitárního práva – za porušení komunitárního práva je nutné považovat i porušení jakéhokoliv národního právního předpisu;
2. Ohrožení nebo poškození finančních zájmů EU – v důsledku porušení komunitárního práva došlo k ohrožení nebo porušení finančních zájmů EU;
3. Jednání hospodářského subjektu – členské státy mají povinnost oznamovat nesrovnalosti, které jsou definovány jako „jakékoli porušení právního předpisu EU vyplývající z jednání nebo opomenutí hospodářského subjektu“.

2.3 Pojem podvod v legislativě EU a ČR

Podezření na podvod

„Podezřením na podvod“ se rozumí nesrovnalost, která zavdává podnět k zahájení trestního řízení na vnitrostátní úrovni. Jde zároveň o případ podléhající ohlašovací povinnosti dle právních předpisů ČR, zejména z hlediska povinnosti kontrolních orgánů ohlašovat orgánům činným v trestním řízení podezření z trestné činnosti zjištěné v průběhu kontroly.

Je třeba vycházet ze širší definice podvodu (čl. 1, odst. 1, písm. a), b) Úmluvy o ochraně finančních zájmů ES³).

Podvod podle čl. 1 Úmluvy o ochraně finančních zájmů ES:

a) na výdajové stránce rozpočtu

Podvodem v oblasti výdajů se rozumí každé úmyslné jednání nebo opomenutí týkající se:

- *použití nebo předložení nepravdivých, nesprávných nebo neúplných prohlášení nebo dokladů, které má za následek neoprávněné přisvojení nebo zadržování prostředků ze souhrnného rozpočtu Evropských společenství či rozpočtů spravovaných Evropskými společenstvími nebo jejich jménem;*
- *neposkytnutí informací v rozporu se zvláštní povinností se stejnými následky;*
- *neoprávněné použití těchto prostředků pro jiné účely, než pro které byly původně poskytnuty.*

b) na příjmové stránce rozpočtu

Podvodem se rozumí každé úmyslné jednání nebo opomenutí týkající se:

- *použití nebo předložení nepravdivých, nesprávných nebo neúplných údajů nebo dokladů, které má za následek nedovolené snížení prostředků v souhrnném rozpočtu Evropských společenství či v rozpočtech spravovaných Evropskými společenstvími nebo jejich jménem;*

³ S účinností od 6. 7. 2019 nahrazuje Úmluvu o ochraně finančních zájmů ES směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie. Definice podvodu je pak uvedena v čl. 3.

- *neposkytnutí informací v rozporu se zvláštní povinností se stejnými následky;*
- *neoprávněné použití dovolené získaného prospěchu se stejnými následky.*

Z uvedené definice vyplývá nutná podmínka pro splnění podvodného jednání, a to **úmyslné jednání či opomenutí** mající za následek poškození rozpočtu EU či veřejných rozpočtů ČR.

V podmínkách operačních programů/národních programů ČR se bude nejčastěji jednat o trestný čin dotačního podvodu, jehož definice je uvedena v § 212 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Trestný čin dotačního podvodu spáchá ten,

- kdo v žádosti o poskytnutí dotace, subvence nebo návratné finanční výpomoci nebo příspěvku uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí,
- kdo použije, v nikoli malém rozsahu, prostředky získané účelovou dotací, subvencí nebo návratnou finanční výpomocí nebo příspěvkem na jiný než určený účel.

Dále § 260 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník upravuje speciální skutkovou podstatu trestného činu poškození finančních zájmů EU. Trestný čin dle § 260 trestního zákoníku spáchá ten,

- kdo vyhotoví, použije nebo předloží nepravdivé, nesprávné nebo neúplné doklady nebo v takových dokladech uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslující údaje vztahující se k příjmům nebo výdajům souhrnného rozpočtu Evropské unie nebo rozpočtů spravovaných Evropskou unií nebo jejím jménem anebo takové doklady nebo údaje zatají, a tím umožní nesprávné použití nebo zadržování finančních prostředků z některého takového rozpočtu nebo zmenšení zdrojů některého takového rozpočtu,
- kdo neoprávněně zkrátí nebo použije finanční prostředky, které tvoří příjmy nebo výdaje souhrnného rozpočtu Evropské unie nebo rozpočtů spravovaných Evropskou unií nebo jejím jménem.

3. HLÁŠENÍ NESROVNALOSTÍ

3.1 Definice prvotního odhalení ve správním nebo soudním řízení

Předmětem hlášení je „Prvotní odhalení ve správním nebo soudním řízení“. Prvotní odhalení může být jak opodstatněné podezření na nesrovnalost, tak potvrzená nesrovnalost, v závislosti na zákonném postupu, který k prvotnímu odhalení vedl.

„Prvotním odhalením ve správním nebo soudním řízení“ se rozumí první písemné posouzení příslušného správního nebo soudního orgánu, ve kterém se na základě konkrétních skutečností dospívá k závěru, že došlo k nesrovnalosti, aniž je tím dotčena možnost, že takový závěr může být v průběhu správního nebo soudního řízení následně revidován či stažen.

V případě správního zjištění se jedná o konstatování nedostatku, který má charakter nesrovnalosti, v protokolu z výsledků kontroly na místě, ve vyrozumění o administrativním ověření či ve zprávě z auditu.

Povinnost hlásit opodstatněné podezření/nesrovnalost vzniká:

- okamžikem odeslání vyrozumění o závěru administrativního ověření;
- okamžikem ukončení kontroly na místě podle Kontrolního řádu⁴;
- okamžikem obdržení finální zprávy od AO;
- okamžikem obdržení protokolu NKÚ (nebo po obdržení rozhodnutí o námitkách nebo po obdržení rozhodnutí o odvolání);
- okamžikem obdržení finální zprávy z kontroly provedené EK.

Podezření na podvod:

Rozhodným okamžikem pro vznik povinnosti hlásit tento typ nesrovnalosti (klasifikace IRQ3) na národní úrovni⁵ je zahájení trestního řízení podle § 158 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., trestního řádu.

3.2 Výjimky z ohlašovací povinnosti úřadu OLAF

Členské státy neoznamují⁶ EK nesrovnalosti⁷ související s:

- a) případy, kdy nesrovnalost spočívá pouze v úplném nebo částečném neprovedení určité operace uvedené ve spolufinancovaném operačním programu z důvodu úpadku příjemce;

⁴ §18 Kontrolního řádu: „Kontrola je ukončena a) marným uplynutím lhůty pro podání námitek nebo vzdáním se práva podat námitky, b) dnem doručení vyřízení námitek kontrolované osobě, nebo c) dnem, ve kterém byly námitky předány k vyřízení správnímu orgánu“.

⁵ Hraniční částka pro hlášení na vnější úrovni je 10 000 EUR evropského podílu. V případě nižší částky není povinnost tuto nesrovnalost hlásit na vnější úrovni, nicméně záleží na povaze této nesrovnalosti (např. zapojení dalšího státu EU), kdy je na uvážení daného hlásícího subjektu, zda hlásit takovouto nesrovnalost i když nedosahuje hraniční částky.

⁶ ESIF, FEAD upraveno přímo v nařízení č. 1303/2013, resp. č. 223/2014; u AMIF a FVB v nařízení Komise v přenesené pravomoci č. 2015/1973, čl. 3, odst. 3, u SZP v nařízení Komise v přenesené pravomoci č. 2015/1971, čl. 3, odst. 3.

⁷ týká se pouze případů nesrovnalostí, kdy evropský podíl přesáhne částku 10 000 EUR – viz kap. 3.4.2

- b) případy, na něž příjemce upozornil řídicí či certifikační orgán dobrovolně a dříve, než je některý z těchto orgánů odhalil, ať již před nebo po vyplacení příspěvku z veřejných zdrojů;
- c) případy, které řídicí nebo certifikační orgán odhalil a napravil dříve, než byly příslušné výdaje zahrnuty do žádosti o platbu předložené EK.

Ve všech ostatních případech, zejména před úpadkem nebo existuje-li podezření na podvod (tím pádem neplatí a) až c)), se zjištěné nesrovnalosti a související preventivní a nápravná opatření oznámí EK.

3.3 Typy hlášení nesrovnalostí

3.3.1 Úvodní hlášení

Jedná se o pravidelná čtvrtletní hlášení nesrovnalostí, jež jsou předmětem prvotního správního nebo soudního zjištění. V příslušných nařízeních tato úvodní hlášení řeší článek 3⁸.

Tímto okamžikem vzniká povinnost členského státu hlásit EK zjištěné nesrovnalosti v rámci pravidelného čtvrtletního hlášení. V praxi se v případě správního zjištění jedná zejména o konstatování nesrovnalosti orgánem zodpovědným za šetření nesrovnalostí.

Lhůta pro podávání těchto úvodních hlášení je dána prováděcími nařízeními EK k jednotlivým fondům, tj. do dvou měsíců po ukončení daného čtvrtletí. Lokální kontaktní bod AFCOS (dále jen „LKB AFCOS“) podá hlášení na CKB AFCOS ve lhůtě do jednoho měsíce, CKB AFCOS má další měsíc na zajištění správného vyplnění hlášení a odeslání úřadu OLAF.)

Pokud nové nesrovnalosti nebyly za dané čtvrtletí zjištěny, hlásí se EK i tato skutečnost, a to ve formě **nulového hlášení**.

3.3.2 Aktualizovaná hlášení (zprávy o následných krocích)

Aktualizovaná hlášení řeší v příslušných nařízeních článek 4⁹. Tímto hlášením je úřad OLAF informován o vývoji řešení případů nesrovnalostí, které byly již dříve nahlášeny členským státem v rámci pravidelných čtvrtletních zpráv.

Lhůta pro podávání těchto aktualizovaných hlášení je dána prováděcími nařízeními EK k jednotlivým fondům, tj. co nejdříve poté, co ŘO/OO¹⁰ obdrží relevantní informace.

ŘO předává LKB AFCOS ve lhůtě do 15-ti dnů, LKB AFCOS předává CKB AFCOS ve lhůtě do 10-ti dnů a CKB AFCOS předává úřadu OLAF též do 10-ti dnů.

⁸ Nařízení č. 2015/1970 pro ESIF, nařízení č. 2015/1971 pro SZP, nařízení č. 2015/1972 pro FEAD a nařízení č. 2015/1973 pro AMIF a FVB.

⁹ Nařízení č. 2015/1970 pro ESIF, nařízení č. 2015/1971 pro SZP, nařízení č. 2015/1972 pro FEAD a nařízení č. 2015/1973 pro AMIF a FVB.

¹⁰ AMIF a FVB – tyto fondy používají analogicky k ŘO u ESI fondů a FEADu termín „odpovědný orgán – dále jen „OO“.

U ukončených OP¹¹ předává ŘO/OO hlášení na LKB AFCOS maximálně do 15-ti dnů po ukončeném čtvrtletí. LKB AFCOS předává hlášení CKB AFCOS do 1 měsíce od daného ukončeného čtvrtletí a CKB AFCOS má další měsíc na jejich odeslání úřadu OLAF.

3.4 Nastavení systému hlášení nesrovnalostí v České republice

Systém hlášení nesrovnalostí se dělí na národní a vnější úroveň. Národní úroveň se týká subjektů zapojených do implementace operačního programu až po úroveň pracovníků sítě AFCOS.

Vnější úroveň hlášení nesrovnalostí navazuje na národní úroveň hlášení a popisuje informační povinnost ve vztahu k EK. Vnější úroveň hlášení nesrovnalostí v rámci ČR zajišťují pracovníci CKB AFCOS a LKB AFCOS. Partnerem na poli hlášení nesrovnalostí je pro CKB AFCOS v oblasti správně-právní a pro Nejvyšší státní zastupitelství (dále jen „NSZ“) v oblasti trestněprávní na straně EU úřad OLAF.

3.4.1 Národní úroveň hlášení nesrovnalostí

Způsob hlášení nesrovnalostí na národní úrovni je mnohem podrobněji upraven v MPFT a v Metodice monitorování procesů v monitorovacím systému pro ESIF v programovém období 2014 – 2020 (dále jen „MS2014+“). Toto platí pro ESIF a FEAD; fondy SZP, AMIF a FVB mají zpracovány svoje vlastní metodiky.

Za hlášení nesrovnalostí je odpovědný ŘO/OO. Všechny subjekty, které se podílejí na implementaci finančních prostředků z fondů EU, jsou povinny neprodleně informovat ŘO/OO o všech zjištěných nesrovnalostech.

Pro všechna opodstatněná podezření na nesrovnalost/potvrzené nesrovnalosti je ŘO/OO povinen bez zbytečného prodlení vypracovat hlášení nesrovnalostí v MS2014+ v modulu Nesrovnalosti (platí pro ESIF a FEAD; SZP, AMIF a FVB mají svůj vlastní systém hlášení). ŘO informuje PCO, AO, CKB AFCOS a pracovníky LKB AFCOS na příslušném resortu o zadání nového případu prostřednictvím MS2014+ , a to nejpozději do 15. dne následujícího měsíce.

V případě, že jsou dle příslušných nařízení naplněny znaky pro ohlašovací povinnost EK, vyplní ŘO bez zbytečného prodlení, nejpozději však do konce příslušného čtvrtletí, formulář hlášení nesrovnalostí v MS2014+ v modulu Nesrovnalosti (pro vnější úroveň) – opět platí pouze pro ESIF a FEAD (viz výše). Po finalizaci a schválení případu hlášení v tomto modulu informuje ŘO o tomto kroku příslušný LKB AFCOS. Za účelem zjednodušení byl nastaven systém automatického zasílání depeší.

3.4.2 Vnější úroveň hlášení nesrovnalostí

Pokud jde o ESIF, hlášení nesrovnalostí na vnější úrovni je upraveno v čl. 122 nařízení č. 1303/2013: „Členské státy předcházejí nesrovnalostem, odhalují je a zajišťují jejich nápravu a vymáhají neoprávněně vyplacené částky spolu s případnými úroky z prodlení. Oznámí EK nesrovnalosti v příspěvcích z fondů **přesahující 10 000 EUR** a průběžně ji informují o podstatném pokroku v souvisejících správních a soudních řízeních.“ V případě FEAD se analogicky jedná o čl. 30 nařízení 223/2014. U SZP o čl. 48 nařízení č. 1306/2013 a u AMIF a FVB o čl. 5 nařízení č. 514/2014,

¹¹ Pro fondy AMIF a FVB je zaveden termín „národní program“.

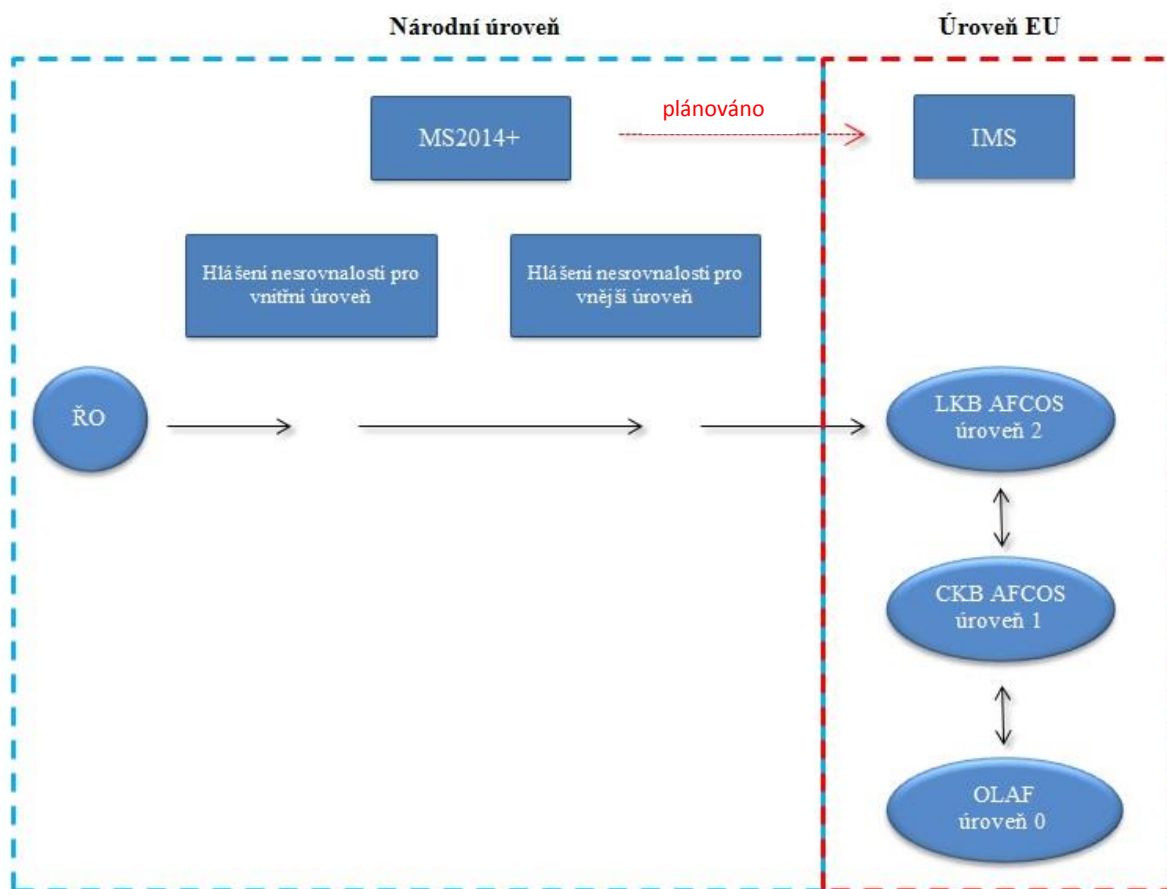

resp. pokud jde o částku nesrovnalosti, se jedná o čl. 3 odst. 1 písm. a) jejich doplňujících nařízeních č. 2015/1971 a 2015/1973.

Vnější úroveň hlášení nesrovnalostí úzce navazuje na národní úroveň hlášení a popisuje informační povinnost ve vztahu k EK. Plnění této povinnosti je zajištěno nastavením a fungováním sítě AFCOS, resp. fungováním CKB AFCOS a LKB AFCOS. Hlášení nesrovnalostí směrem k úřadu OLAF se provádí vždy ve lhůtách, které jsou uvedeny v bodu 3.3.1 a 3.3.2 tohoto MP prostřednictvím IMS.

Vnější úroveň hlášení nesrovnalostí je charakterizována níže uvedenými základními kroky:

- LKB AFCOS obdrží od ŘO příslušného operačního programu informaci o zadání hlášení nového případu nesrovnalosti do MS2014+, nejpozději do 15. dne následujícího měsíce – neplatí pro SZP, AMIF a FVB - mají svůj vlastní systém hlášení.
- LKB AFCOS následně hlášení nesrovnalostí zadá do IMS a prostřednictvím tohoto systému odešle na CKB AFCOS ke kontrole. Pracovník LKB AFCOS o této skutečnosti informuje CKB AFCOS e-mailem. Lhůty – viz kapitola 3.3.1 a 3.3.2. LKB AFCOS zároveň zasílá CKB AFCOS e-mailem/prostřednictvím datového úložiště formuláře hlášení nesrovnalostí všech případů, které zadal do IMS.
- Na základě informace a zaslaných formulářů hlášení nesrovnalostí od LKB AFCOS pracovník CKB AFCOS všechna hlášení zkontroluje.
- V případě, že je hlášení v IMS neúplné či chybné, vrací pracovník CKB AFCOS dané hlášení prostřednictvím IMS zpět k přepracování/případnému doplnění o chybějící informace, či data. Po odstranění chyb a dopracování CKB AFCOS hlášení odsouhlasí a odešle prostřednictvím IMS úřadu OLAF. Lhůty – viz kapitola 3.3.1 a 3.3.2.
- Po odeslání všech hlášení za dané kalendářní čtvrtletí úřadu OLAF informuje CKB AFCOS e-mailem o této skutečnosti účastníky systému IMS s rolí „pozorovatele“ (PCO, AO, NKÚ, NSZ, Policie ČR a pracovníky LKB AFCOS. Po obdržení takového e-mailu od CKB AFCOS předá LKB AFCOS hlášení příslušnému ŘO operačního programu (elektronicky/naskenované či v tištěné formě).
- LKB AFCOS eviduje hlášení nesrovnalostí obdržené od ŘO příslušného operačního programu.
- LKB AFCOS z titulu odpovědnosti vypracovávání a odesílání hlášení vůči CKB AFCOS je oprávněn požadovat od ŘO veškeré relevantní informace k jednotlivým případům, které jsou předmětem hlášení. Dále je žádoucí, aby se LKB AFCOS v rámci resortu/Magistrátu hl. m. Prahy, ve spolupráci s ŘO, účastnil nastavování pracovních postupů a metodických výkladů (za podpory CKB AFCOS) týkajících se hlášení nesrovnalostí na vnější úrovni.
- Pracovník zajišťující agendu LKB AFCOS ani jeho zástupce by neměl být zároveň organizačně začleněn do stejného útvaru jako pracovník, který zajišťuje hlášení na národní úrovni. Musí být zajištěna oddělenost funkcí.

Obrázek: Schématické znázornění toku informací o nesrovnalostech s ohledem na rozdělení národní a vnější úrovně hlášení pro ESIF a FEAD.

3.4.3 Role Nejvyššího státního zastupitelství

Je-li úřadu OLAF hlášena nesrovnalost v podobě podvodného či jiného jednání zakládajícího podezření ze spáchání trestného činu, případně jsou-li provedeny další úkony v podobě podání trestního oznámení v souladu se zákonnou povinností státního orgánu podle § 8 odst. 1 trestního řádu, vyrozumí o tom orgán podávající hlášení o nesrovnalosti rovněž Odbor závažné hospodářské a finanční kriminality NSZ jako kontaktní bod sítě AFCOS pro trestněprávní oblast¹². Vyrozumění provede formou zaslání kopie hlášení nesrovnalosti, případně trestního oznámení, nebylo-li toto oznámení již podáno přímo NSZ.

¹² Povinnost informování je nastavena i přes skutečnost, že NSZ má náhledovou roli do IMS do hlášení nesrovnalostí. Důvodem je včasné informování relevantních subjektů pro okamžité zahájení řešení podezření na spáchání trestného činu.

4. SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA

CKB AFCOS převzal od Ministerstva zemědělství od 16. října 2013 agendu hlášení nesrovnalostí úřadu OLAF za SZP. Za účelem výměny informací a vzájemné spolupráce je mezi MF a Státním zemědělským intervenčním fondem (dále jen „SZIF“) uzavřena Dohoda o spolupráci. Do této oblasti jsou kromě CKB AFCOS zapojeny následující subjekty:

4.1 Platební agentura – Státní zemědělský intervenční fond

Pro hlášení nesrovnalostí vzniklých v rámci SZP je klíčovým orgánem SZIF, který rozhoduje o opodstatněnosti podezření na nesrovnalost.

Podezření, která splňují podmínky vnějšího okruhu hlášení nesrovnalostí, předává SZIF za fondy SZP v elektronické podobě CKB AFCOS prostřednictvím informačního systému IMS, a to nejpozději do konce měsíce, následujícího po měsíci, ve kterém byly nesrovnalost nebo podezření na nesrovnalost právně kvalifikovány či došlo k jejich změnám.

SZIF používá vlastní informační systém pro hlášení nesrovnalostí na národní úrovni a pracovník LKB AFCOS na SZIF zadává hlášení nesrovnalostí určené EK přímo do IMS. Další postup týkající se kontroly/oprav a odesílání zpráv úřadu OLAF je analogický k postupu popsáném v kapitole 3.4.2. „Vnější úroveň hlášení nesrovnalostí“.

LKB AFCOS na MZe má v systému IMS zřízenou náhledovou roli „pozorovatel“ na veškerá hlášení v této oblasti.

Postavení SZIFu se dá přirovnat k pozici ŘO v ESIF. SZIF dále vymáhá dlužné částky nesrovnalostí postupem dle zákona o SZIF č. 256/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů a prováděcími právními předpisy ve formě nařízení vlády. Je tedy i platební agenturou (dále jen „PA“). O vymoženích dlužných částkách informuje prostřednictvím aktualizovaných hlášení nesrovnalostí CKB AFCOS, resp. úřad OLAF. PCO má dohled nad výkonem činnosti PA – vykonává funkci kompetentního orgánu odpovědného za akreditaci PA určené k provádění opatření společné zemědělské politiky a za určení certifikačního subjektu k provádění certifikace účtů PA. V neposlední řadě zpracovává stanoviska k návrhům orgánů EU souvisejícím se SZP.

4.2 Oddělení Zvláštní orgán

Oddělení Zvláštní orgán (dále jen „OZO“) byl zřízen v rámci MZe v souladu s usnesením vlády č. 689/2003 jako útvar, který zajistí sledování a uplatňování hloubkových kontrol v aktuálním programovém období podle nařízení EP a Rady (EU) č. 1306/2013 (původně nařízení Rady (EHS) č. 4045/89). Činnost oddělení Zvláštní orgán se vztahuje pouze na kontrolní činnost související s EZZF.

V případě, že OZO zjistí při své kontrolní činnosti, která je prováděna v souladu s nařízením č. 1306/2013, podezření na nesrovnalost, uvede tuto skutečnost do Protokolu o kontrole. Tento Protokol předá na SZIF do jednoho měsíce od ukončení kontroly dle § 18 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), včetně upozornění na podezření na nesrovnalost. SZIF jako poskytovatel dotace následně OZO zjištěnou nesrovnalost vyhodnotí, a v případě, že se nesrovnalost potvrdí,

zahájí s příjemcem dotace řízení o vratce, a postupuje dále dle příslušného nařízení EK a dle vnitřních postupů pro evidenci a hlášení nesrovnalostí prostřednictvím CKB AFCOS. Po ukončení administrace podezření na nesrovnalost informuje SZIF zástupce OZO o způsobu vyřešení podezření na nesrovnalost.

5. NOVÉ FONDY V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2014 – 2020

CKB AFCOS nově, v souvislosti s programovým obdobím 2014 – 2020, zajišťuje hlášení nesrovnalostí úřadu OLAF za fondy FEAD (řízení v gesci MPSV), AMIF a FVB (oba v gesci Ministerstva vnitra).

Za účelem výměny informací a vzájemné spolupráce jsou mezi MF a příslušnými gestory uzavřeny Dohody o spolupráci.

Hlášení nesrovnalostí probíhá analogicky k ESI fondům. Pro hlášení nesrovnalostí na národní úrovni využívá MPSV pro FEAD informační systém MS2014+. MV má pro AMIF a FVB vlastní informační systém. Pracovník LKB AFCOS na MPSV, resp. MV zadává hlášení nesrovnalostí určené EK přímo do IMS. Další postup týkající se kontroly/oprav a odesílání zpráv úřadu OLAF je analogický k postupu popsaném v kapitole 3.4.2. „Vnější úroveň hlášení nesrovnalostí“.

6. OHLAŠOVACÍ POVINNOST DLE PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ ČR

V rámci hlášení nesrovnalostí směrem k EU může dle právních předpisů ČR vzniknout ohlašovací povinnost ve vztahu k následujícím orgánům:

- státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu v případě podezření ze spáchání trestného činu, a to bezprostředně po zjištění podezřelých skutečností, v souladu s obecnou oznamovací povinností státních orgánů dle ustanovení § 8 trestního řádu. Trestní oznámení se v těchto případech podává u NSZ, Vrchního státního zastupitelství v Praze či Olomouci, popřípadě Policii ČR, neboť právě tyto orgány jsou příslušné k prověřování a vyšetřování trestních věcí, v nichž byly ohroženy či poškozeny finanční zájmy EU;
- MF dle ustanovení § 22 odst. 6 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, ve znění pozdějších předpisů, které obsahuje povinnost kontrolních orgánů informovat MF o závažných zjištěních nejpozději do jednoho měsíce od ukončení finanční kontroly. Této oznamovací povinnosti podléhají všechna zjištění neoprávněného použití, zadržení, ztráty nebo poškození veřejných prostředků v hodnotě přesahující 300 000,- Kč a podezření na podvod. Tato povinnost se vztahuje též na nesrovnalosti ve smyslu právních předpisů EU. Agendu hlášení o závažných zjištěních zastřešuje MF - oddělení 6902 – Analýza nesrovnalostí;
- NSZ dle usnesení vlády č. 601 ze dne 18. června 2003 (změněno usnesením vlády č. 1010 ze dne 5. září 2007, které ukládá členům vlády a vedoucím ostatních ústředních orgánů státní správy, aby při nesrovnalostech týkajících se finančních prostředků EU, u nichž vzniklá nebo předpokládaná škoda činí nejméně 10 000,- EUR, informovali NSZ za účelem prověření, zda nedošlo ke spáchání trestného činu.

7. INFORMAČNÍ SYSTÉM IMS

Jedná se o informační systém pro hlášení nesrovnalostí na vnější úrovni¹³. Vlastníkem a administrátorem informačního systému IMS je úřad OLAF. Systém slouží úřadu OLAF rovněž jako účetní systém.

Pro programové období 2014 – 2020 funguje nová verze IMS 5. IMS slouží pro efektivní vypracovávání hlášení nesrovnalostí, i ke zpracování dat vyplývajících z hlášení (např. využitím charakteristiky nesrovnalosti), oproti „staré“ verzi IMS má novou strukturu záložek.

S novou verzí došlo k dosti významné změně v samotném hlášení nesrovnalostí na vnější úrovni – hlášení se již neprovádí prostřednictvím jednotlivých modulů, jako tomu bylo v minulosti, ale hlášení probíhá přímo prostřednictvím jednotlivých fondů.

Cílem této nové verze je nejen efektivnější přístup k vypracovávání samotného hlášení nesrovnalostí, ale též mnohem jednodušší zpracování dat vyplývajících z hlášení, a to jak ve formě statistik, tak i ve formě charakteristik nesrovnalostí. V neposlední řadě tato nová verze slouží úřadu OLAF také jako účetní systém.

Přístupy oprávněným uživatelům do IMS uděluje Ministerstvo financí – CKB AFCOS. Pracovník CKB AFCOS prostřednictvím paralelního systému „User Registration Tool“ spravuje uživatele systému IMS, přiděluje/ruší uživatelská jména; nastavuje na základě oprávněné žádosti uživatele roli „tvůrce“, „manažera“ nebo „pozorovatele“ k jednotlivým fondům.

„Tvůrce“ uživatel může hlášení v IMS pouze vytvořit, nikoliv však odeslat na vyšší úroveň.

„Manažer“ uživatel může hlášení v IMS jak vytvořit, tak též odeslat na vyšší úroveň (nejčastěji používaná role v nastavení – LKB AFCOS hlášení vytvoří a odesílá na CKB AFCOS.

„Pozorovatel“ uživatel má pouze náhledovou roli na jeden nebo více fondů v IMS podle nastavení.

Podrobněji se problematice hlášení nesrovnalostí na vnější úrovni prostřednictvím IMS věnuje Uživatelská příručka pro vyplňování hlášení nesrovnalostí Evropskému úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) v informačním systému – IMS5.

¹³ Historicky prvním používaným systémem pro hlášení nesrovnalostí na vnější úrovni byl informační systém AFIS (Anti-Fraud Information System).